

Begäran om yttrande över remiss av promemorian Viktigt meddelande till allmänheten – en översyn av VMA-systemet (Ds 2022:1)

Er beteckning: Ju2022/00440

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Norrbottens län, instämmer i stort med de förslag som utredaren föreslagit.

Länsstyrelsen ser det positivt med en gemensam reglering av författningen gällande viktigt meddelande till allmänheten (VMA). Det är positivt och av stor vikt att MSB får ett samordnat ansvar för VMA-Systemet och tillskrivs föreskriftsrätt, men även att kommunerna fortsättningsvis ansvarar för sändning av larm i de anläggningar för utomhusvarning de handhar inom sitt geografiska område.

Länsstyrelsen anser dock

- att anläggningar med farligverksamhet enligt 2 kap. 4 § lagen om skydd mot olyckor (LSO) ska få behålla möjligheten att sända VMA.
- att civilområdeschef, länsstyrelsen och kommunens räddningstjänster även ges möjlighet att aktivera flyglarm.
- att varning via mobiltelefoni inte ska ses som ett komplett varningssystem för VMA.

Länsstyrelsens synpunkter på utredningens förslag

Vilka aktörer ska vara behöriga att begära VMA

Länsstyrelsen anser att verksamhetsaktörer som bedriver verksamhet enligt 2 kap. 4 § LSO bör ha kvar behörigheten att begära sändning av VMA även fortsättningsvis. VMA är till för att varna allmänheten vid olyckor som innebär fara för omgivningen i ett snabbt skeende. Vid verksamheter som hanterar farliga ämnen kan det vara direkt avgörande för allmänhetens säkerhet att snabb varning kan ges. Exempelvis vid utsläpp av farliga ämnen från processindustri eller kraftverksdammar som brister, detta kan ge förödande konsekvenser för människor och miljö. Länsstyrelsen anser att utredningens förslag kommer att kunna fördröja ett VMA när det är som mest kritiskt, larmning bör ske snabbt vid olycka eller överhängande fara för olycka. Länsstyrelsen anser att om verksamhetsutövaren bereds

möjligheten att själv utlösa VMA kommer detta påskynda eventuell alarmering. Rutiner för när och hur detta ska ske bör utformas av verksamhetsutövaren och lokala räddningstjänsten i samverkan med länsstyrelsen. Förslagsvis kan länsstyrelserna ges möjlighet att i beslut om farlig verksamhet tilldela verksamheter behörighet att begära VMA inom respektive län. Länsstyrelsen rekommenderar att detta kan förtydligas och preciseras i MSB:s föreskrifter.

Ansvar för sändningar i utomhusvarningssystemet

Flyglarm

Länsstyrelsen delar uppfattningen att varningstiden för flyglarm kommer att vara kort vilket föranleder att det är viktigt att även larmkedjan är kort.

Länsstyrelsen delar uppfattningen att huvudansvaret för flyglarm bör ligga hos Försvarmakten, då Försvarmakten är den myndighet som har bäst lägesbild och förutsättningar för uppdraget. Länsstyrelsen anser dock att det bör finnas fler aktörer som kan säkerställa funktionen flyglarm.

Länsstyrelsen föreslår därför att även kommunala räddningstjänsten, länsstyrelserna och civilområdeschefen bör beredas möjlighet att aktivera flyglarm.

VMA bör som huvudregel sändas i radio och TV samt mobiltelefoner

Länsstyrelsen anser inte att VMA-varning via mobiltelefoni ska kunna ses som ett enskilt och komplett varningssystem. VMA i mobiltelefon har utvecklats men är inte tillräckligt tillförlitlig. Därför bör radio, telefoni och tv även fortsättningsvis komplettera varandra vid sändning av VMA. Vid vissa situationer av händelser kan det krävas att flera VMA aktiveras samtidigt. Det kan exempelvis vara stora utsläpp av kemikalier, dammhaveri, terrordåd och ytterst flyglarm. Ett SMS-baserat system kommer inte kunna säkerställa i vilken ordning de ska skickas till mottagarterminalen. Om systemet användas vid höjd beredskap finns risken att en del av infrastrukturen kan vara utslagen. SMS-baserade varningar kan även i enklare fall hamna i tidsfördröjning, vilket kommer skapa förvirring och i värsta fall inte nå mottagare i tid. Länsstyrelsen anser därför att SMS varning bör utgöra ett komplement till andra berörda sändningsmöjligheter.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med handläggare Robert Svanberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Karin Börjesson Avdelningschef, Anders Öhlund Enhetschef medverkat.